

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2344/23
25.1.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Весне Филиповић и Олге Арсовић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Душан Обренчевић, адвокат из Београда, ул. Кондина број 7, против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Ђорђе Николић, адвокат из Београда, Булевар војводе Мишића број 25/II, ради утврђења, одлучујући о жалби тужене, изјављеној против пресуде Другог основног суда у Београду П 1729/19 од 06.02.2023. године, у седници већа одржаној дана 25.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Другог основног суда у Београду П 1729/19 од 06.02.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П 1729/19 од 06.02.2023. године, ставом првим изреке утврђено је да је уговор о зајму закључен између ББ као зајмодавца и сада пок.ВВ као зајмопримца, оверен пред јавним бележником ... УОП: 997/17 од 06.04.2017. године, ништав и да не производи правно дејство, што је тужена дужна да призна и трпи. Ставом другим изреке тужена је обавезана да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ 148.800,00 динара.

Против наведене пресуде, тужена је благовремено изјавила жалбу из свих законских разлога. Трошкове другостепеног поступка је образложено тражила.

Тужилац је дао одговор на жалбу са предлогом као у одговору.

Испитујући правилност и законитост првостепене пресуде у смислу одредбе

члана 386 Закона о парничном поступку – ЗПП (“Службени гласник РС” бр. 72/2011, 49/2013 – одлука УС, 74/2013 – одлука УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020 и 10/2023 - други закон), Апелациони суд је нашао да жалба није основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај суд као другостепени пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању између сада пок.ВВ и овде тужене ББ је постојао поверилачко-дужнички однос, по основу учињене позајмице, а што произилази из признанице од 09.12.2009. године којом је сада пок.ВВ својеручно потврдила да је од овде тужене ББ позајмила износ од 7.000 евра са роком враћања до 15.05.2010. године и исту потписала. Такође између овде тужене ББ из ... као зајмодавца и сада пок.ВВ из ..., као зајмопримца закључен је спорни уговор о зајму дана 06.04.2017. године, а којим је чланом 1 уговорено да зајмодавац даје зајмопримцу износ од 8.000 евра који износ је зајмопримац у обавези да врати зајмодавцу најкасније до 10.10.2017. године. Уговор су потписале уговорне стране и овериле пред јавним бележником ... под УОП:997/17 од 06.04.2017. године. Том приликом је од стране овлашћених лица јавног бележника утврђен идентитет сада пок.ВВ, а садржина и постојање воље за закључење предметног уговора нису били предмет провере. У време закључења спорног уговора о зајму, зајмопримац сада пок.ВВ је била у веома тешком општем соматском стању, неуролошки нестабилна при ходу и имала је наглашену психичку измењеност са променама на можданом ткиву, што потврђује и постојање психоорганске измењености, те у време сачињавања уговора о зајму од 06.04.2017. године није била способна да правилно расуђује и схвати значај и последице правног посла закључивања уговора о зајму, односно није имала слободу управљања својом вољом и својим поступцима. ВВ је преминула 16.05.2017. године, а за наследника је оглашен овде тужилац.

Имајући у виду утврђено чињенично стање из кога произилази да сада пок.ВВ у време закључења спорног уговора о зајму није била у стању да схвати значај и правне последице закључења истог, првостепени суд је закључио да је спорни уговор зајму супротан принудним прописима, јавном поретку и добрим обичајима, те је применом члана 103 став 1 Закона о облигационим односима у вези са чланом 56 став 1 истог закона утврдио, да је наведени уговор о зајму ништав и без правног дејства.

Оваква одлука првостепеног суда је правилна и законита, због чега је прихвата и другостепени суд.

Из потпуно и правилно утврђеног чињеничног стања, произилази да је несумњиво између овде тужене као зајмодавца и сада пок.ВВ као зајмопримца, правног претходника овде тужиоца, постојао поверилачко-дужнички однос заснован на закљученом уговору о зајму од 09.12.2009. године, а о којем је сачињена признаница, коју је потписала сада пок. ВВ у својству зајмопримца и чија веродостојност током поступка није оспорена, а из које произилази да је од овде тужене позајмила износ од 7.000 евра са роком враћања до 15.05.2010. године. Такође из исказа тужене и то дела у коме је првостепени суд поклатио веру, с обзиром да је поткрепљен писаним доказима у списима предмета, произилази да износ од 8.000 евра који је наведен као позајмица у

спорном уговору о зајму од 06.04.2017. године обухвата и износ позајмице од 7.000 евра по основу раније закљученог уговора о зајму од 09.12.2009. године.

Одредбом члана 51 став 1 Закона о облигационим односима прописано је да свака уговорна обавеза мора имати допуштен основ, а ставом 3 да се претпоставља да обавеза има основ иако није изражен. Чланом 52 истог закона прописано је да ако основ не постоји или је недопуштен, уговор је ништав. Основ уговорне обавезе-кауза, представља један од битних услова за настанак пуноважног уговора и одговара на питање зашто се дужник обавезује. Код двострано обавезних уговора обавезе странака једне другој узајамно служе као кауза јер обавеза једне стране има за своју каузу обавезу друге стране. Код двострано обавезних уговора одсуство основа постоји у случају кад је једна обавеза без предмета или када је предмет немогуће извршити, обавеза друге стране тада је без основа.

Имајући у виду наведено, те да је у конкретном случају у износ од 8.000 евра који је наведен као позајмица у спорном уговору о зајму од 06.04.2017. године закључен између тужене, као зајмодавца и правног претходника тужиоца, сада пок.ВВ, као зајмопримца, урачунат и износ од 7.000 еура који је зајмодавац раније закљученим уговором о зајму о чему је сачињена признаница од 09.12.2009. године, дала зајмопримцу, сада пок.ВВ, то произилази, да по основу спорног уговора о зајму од 06.04.2017. године, нити је тужена као зајмодавац, наведени износ од 7.000 еура дала сада пок.ВВ, као зајмопримцу, нити је зајмопримац, сада пок.ВВ тај новац примила. Према томе, како је основ обавезе зајмодавца, да преда новчани износ, обавеза зајмопримца да му тај износ са или без камате у одређеном периоду врати, односно како је основ обавезе зајмопримца да позајмљени износ врати, обавеза зајмодавца да му претходно учини позајмицу, те како у конкретном случају по основу спорног уговора о зајму од 06.04.2017. године, зајмодавац није предао износ од 7.000,00 еура зајмопримцу, због чега зајмопримац исти није у обавези да врати, чиме заправо не постоји основ уговорних обавеза зајмодавца и зајмопримца у конкретном случају, за износ од 7.000 еура, то произилази у смислу члана 52 Закона о облигационим односима да је спорни уговор из тог разлога ништав и као такав без правног дејства.

Такође, имајући у виду да из утврђеног чињеничног стања, и то из налаза и мишљења судског вештака др Весне Бућан од 25.03.2019. године и њеног изјашњења од 06.02.2023. године, произилази да зајмопримац, правни претходник тужиоца, сада пок.ВВ у време закључења спорног уговора о зајму на дан 06.04.2017. године није била способна да схвати значај правне радње коју предузима, нити последице закључења тог уговора, с обзиром да је њена воља била компромитована услед тешког здравственог стања, то је спорни уговор о зајму противан принудним прописима, садржаним у одредби члана 28 став 2 Закона о облигационим односима, којим је прописано да изјава воље за закључење уговора мора бити учињена слободно и озбиљно и одредби члана 56 став 1 истог закона којом је прописано да је за закључење пуноважног уговора потребно да уговарач има пословну способност која се тражи за закључење тог уговора, што није случај у конкретној правној ствари, због чега је спорни уговор о зајму ништав из тих разлога, у смислу члана 103 став 1 Закона о облигационим односима. Имајући у виду наведено, то је правилно првостепени суд утврдио ништавост спорног уговора о зајму.

Жалбени наводи тужене, којима се заправо оспорава налаз и мишљење судског вештака др Весне Бућан од 25.03.2019. године и њено изјашњење од 06.02.2023. године, указујући да је такав налаз и мишљење који је тужилац приложио уз тужбу, без одлуке суда и могућности тужене да се успротиви личности вештака необјективан и недовољно образложен, неосновани су и без утицаја на другачију одлуку суда. Одредбом члана 261 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да странка може суду да приложи писани налаз и мишљење вештака одговарајуће струке, у вези са чињеницама из члана 259 овог закона, ставом 2 да се налаз и мишљење из става 1 овог члана доставља супротној странци на изјашњење, а ставом 3 да суд може решењем да одреди да се извођење доказа вештачењем спроведе читањем писаног налаза и мишљења који је странка приложила, а након изјашњавања супротне странке у смислу члана 260 став 2 тог закона. Одредбом члана 263 истог закона прописано је да предлог из члана 260 овог закона, писани налаз и мишљење вештака из члана 261 овог закона, као и изјашњење супротне странке, подноси се суду, најкасније до завршетка припремног рочишта или првог рочишта за главну расправу, ако припремно рочиште није одржано. Одредбом члана 271 став 1 истог закона прописано је да ако странка има примедбе на налаз и мишљење судског вештака, доставиће их у писаном облику у року који суд одреди за изјашњење, ставом 2 да странка може да ангажује стручњака или другог вештака уписаног у регистар судских вештака, који ће да сачини примедбе на достављени налаз и мишљење или нов налаз и мишљење у писаном облику, да на рочишту за главну расправу суд може да их прочита и да дозволи том лицу да учествује у расправи, постављањем питања и давањем објашњења, а ставом 3 да ће суд на рочишту да расправи примедбе и покушаће да усагласи налаз и стручна мишљења вештака.

Имајући у виду наведене одредбе закона о парничном поступку, тужилац је у свему поступио у складу са овлашћењима Закона о парничном поступку, те је уз тужбу доставио налаз и мишљење судског вештака од 25.03.2019. године, које је уредно достављено туженом, и на који је тужени изнео примедбе у одговору на тужбу и током поступка, а на које примедбе се судски вештак на рочишту од 06.02.2023. године изјаснила, након чега тужени није предлагао допунско вештачење, односно извођење вештачења преко другог судског вештака, нити је доставио налаз и мишљење судског вештака кога је он ангажовао у смислу члана 271 став 2 ЗПП.

Неосновани су и без утицаја на другачију одлуку суда и жалбени наводи којима се оспорава налаз и мишљење судског вештака, из разлога што је судски вештак налаз и мишљење засновао на медицинској документацији која се односи на датум после закључења спорног уговора о зајму 06.04.2017. године, а које је у форми примедби на налаз и мишљење, тужена већ безуспешно истицала током поступка, и на које се судски вештак изјаснила на рочишту. У изјашњењу је навела да је предметни уговор закључен 6 дана пре расположиве приложене документације, која је указивала на веома тешко обољење зајмопримца, сада пок.ВВ, а у ком налазу од 12.04.2017. године се поред описа веома тешког соматског статуса наводи након консултације неуролога да је присутна нестабилност и наглашена психичка измењеност, што је указивало на могућност промена на мозгу, ради чега је индикуван ЦТ, а да у налазу Клинике за инфективне болести од 11.05.2017. године се наводи да уназад око месец дана има погоршање соматског стања уз дезорјентисаност, некомуникативност, да не једе, да је непокретна, те да је код болеснице дијагностикована прогресивна малигна болест,

односно да болест није настала пар дана пре него што је хоспитализована, те да је вештак из медицинске документације закључила да је сада пок.ВВ била непокретна и да је имала декубите, што су све промене на кожи које настају од дуготрајног лежања и да се ради о процесу који је трајао, те да се под констатацијом пријема пацијента у свесном стању ради о уобичајеној формулацији која подразумева да је особа при свести у квантитативном појму, односно да није у коми, те да се ради о другом појму који нема везе са способношћу за расуђивање. Према томе, имајући у виду да је налаз и мишљење судског вештака, дат у складу са правилима струке, и поднет сходно одредбама Закона о парничном поступку, да је туженој током поступка омогућено да се изјасни на исти, да се иста није користила процесним правима која јој стоје на располагању у погледу прилагања свог налаза и мишљења, односно предлагања извођеа доказа вештачењем преко другог судског вештака или комисије вештака, да се наведени судски вештак изјаснио на све примедбе тужене, усмено на рочишту, то је правилно првостепени суд прихватио наведени налаз и мишљење који се у жалби неосновано оспорава.

Неосновано се жалбом тужене оспорава и оцена доказа првостепеног суда и то оцена исказа сведока ГГ и ДД, који су сведочили да је спорни дуг постојао, а којима првостепени суд није поклонио веру. Наиме, одредбом члана 8 ЗПП прописано је да суд по свом уверењу одлучује које ће чињенице узети као доказане, а на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног доказног поступка. Слободна оцена доказа подразумева да приликом њихове оцене и с тим у вези утврђивања чињеница које су од значаја за одлуку, суд узима у обзир све чињенице у процесној грађи коју има пред собом и формира своје уверење доказаним, односно недоказаним чињеницама. У доказном поступку који је претходно доношењу побијане пресуде, као доказ изведено је читање признанице, спорног уговора, исказа сведока и тужене. Правилна оцена исказа сведока подразумева оцену њиховог држања пред судом, сагласност њихових исказа са исказима осталих саслушаних лица и другим изведеним доказима, неспорним и општепознатим чињеницама, да ли сведок има непосредних или посредних сазнања о догађају о коме сведочи, као и оцену општег утиска који сведок, односно странка оставља на суд приликом давања исказа. У конкретном случају, првостепени суд је ценећи исказе наведених сведока дао управо такву њихову анализу, односно оцену, која садржи уверљива и логична објашњења зашто није поклонио веру исказима истих, наводећи разлоге због којих исказе наведених сведока није прихватио. Са друге стране, жалбеним наводима тужена даје своју оцену исказа саслушаних сведока и на свој начин интерпретира утврђено чињенично стање, што је без утицаја на другачију одлуку суда. Такође, предмет судске заштите је утврђење ништавости уговора о зајму, што нема утицаја на постојање обавезе враћања дате количине новца уколико је исто засновано на закону, а што не може утицати на другачију оцену ваљаности предметног уговора о зајму, па је правилно првостепени суд утврдио ништавост истог ожалбеном пресудом.

Приликом одлучивања, Апелациони суд је имао у виду и друге жалбене наводе, али налази да нису од утицаја на правилност и законитост првостепене пресуде, како у односу на утврђено чињенично стање, тако и на примењено материјално право у поступку доношења исте.

Како првостепена пресуда није захваћена битним повредама одредаба парничног

поступка на које овај суд као другостепени пази по службеној дужности, те како је иста заснована на потпуно и правилно утврђеном чињеничном стању, донета на основу правилне примене материјалног права, то је иста применом члана 390 ЗПП потврђена као у ставу првом изреке.

Потврђена је одлука о трошковима парничног поступка, с обзиром да је донета правилном применом члана 153, члана 154 и члана 163 ЗПП, те је применом члана 401 тачка 2 истог закона одлучено као у ставу првом изреке.

Имајући у виду да тужена није успела са жаблом у другостепеном поступку, то јој сходно члану 153 ЗПП не припада право на накнаду трошкова другостепеног поступка које је опредељено тражила у изјављеној жалби, те је применом члана 165 став 1 ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

Председник већа-судија
Иван Негић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић